

Lasse Mattila:

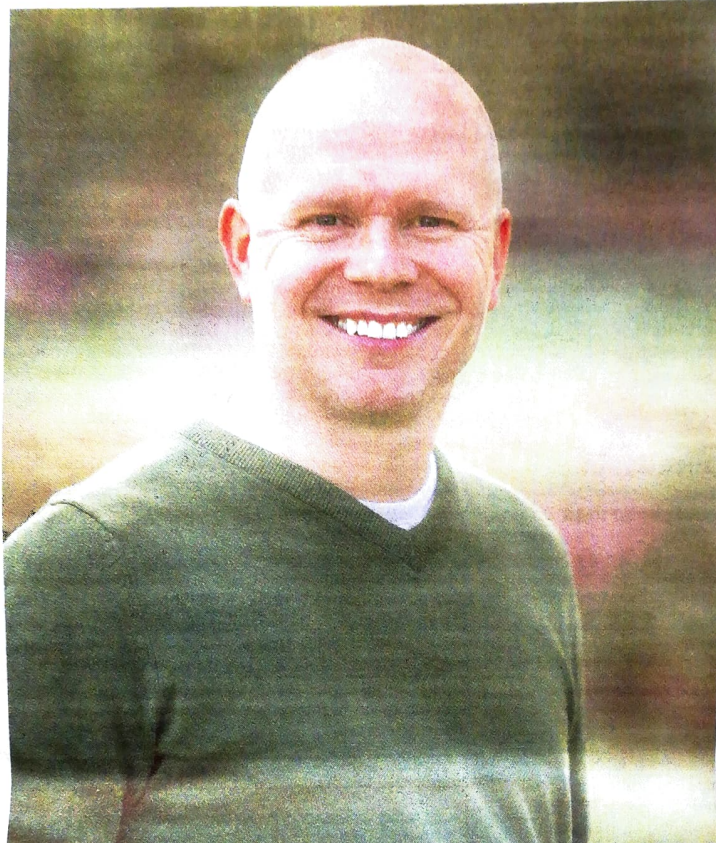
"Lapset eivät koskaan ole ongelma - he vain peilaavat ympäristönsä puutteita"

GÖTEBORG. Ruotsalaiset käyttävät ennätysmäärän masennuslääkkeitä ja lapsille ja nuorille määrätään yhä enemmän lääkitystä eri diagnoosien seurauksena. Lasse Mattila liputtaa vaihtoehtoisten hoitojen ja potilaan valinnanvapauden puolesta.

Lasse Mattila on ruotsinsuomalainen sosionomi, luennoitsija ja kirjailija, joka on työskennellyt lasten ja nuorten parissa jo yli kaksi vuosikymmentä. Hän on vaikuttanut muun muassa koulukuraattorina ja sosiaalipalvelun johtotehtävissä. Mattilan sydäntä lähellä ovat jo kauan olleet lapset ja nuoret, joilla on ollut traumaattisia kokemuksia lapsuudessaan. Tällaiset kokemukset saattavat johtaa syrjäytyneisyyteen tai mielenterveysongelmiin. Mattila ei kuitenkaan halua puhua ongelmalapsista, sillä lasten ja nuorten ongelmat peilaavat lähes sataprosenttisesti heidän kasvuympäristönsä ongelmia.

Lapset eivät koskaan ole ongelmia - he vain peilaavat ympäristönsä puutteita, kirjoittaa Mattila vuonna 2013 julkaistussa ensimmäisessä kirjassaan Att förbygga livslångt utanförskap - en handbok för vuxenvärlden runt ut-satta barn och ungdomar.

Kun Mattilalta kysyy, miksi hän kiinnostui juuri lasten ja nuorten tilanteesta, hän mainitsee oman selviytymistarinansa vaikuttaneen asiaan. Mattila syntyi 70-luvulla Helsingissä niin sanottuun julkisperhe-

Lasse Mattila on sosionomi, luennoitsija ja päätoimittaja. Hän on myös kirjoittamassa kolmatta asiategostaan. Lisäksi Mattila tekee omaa musiikkia, jolla hän tehostaa luentojaan.

seen, sillä isä Leo I Mattila oli sekä tunnettu kilpa-autoilija että poliitikko. Isä kuoli pojan ollessa vain kahden vuoden ikäinen ja Mattila joutui sen jälkeen kokemaan äitinsä alkoholin käytön ja kuoleman ollessaan vasta teini-ikässä. Pojan pelastuksena oli kuitenkin jalkapalloharrastus ja myöhemmin Mattilasta

tulikin ammattipelaaja ja hän pelasi Norjassa, Brasiliassa ja Ruotsissa.

Lasten ja nuorten parissa työskenteleminen on mielekästä ja sen voi myös sanoa olevan panos yhteiskunnan parantamiseksi, Mattila sanoo.

Viime vuosina Lasse Mattila on omistautunut luennoit-

sijan tehtäviin ja kirjoittamiseen. Syrjäytyneiden lasten ja nuorten lisäksi hän on erityisen kiinnostunut mielenterveyden ongelmien hoitamisesta ilman psyykenlääkitystä. Hän on perustanut yhdistyksen Föreningen Alternativ till Psykofarmaka (FAP), jonka tavoitteena on kannustaa hoitamaan psyykki-

siä oireita ilman psyykenlääkkeitä. Mattila on edellä mainitun yhdistyksen puheenjohtaja sekä Mad in Sweden verkkosivustojen päätoimittaja. Digitaalinen lehti toimii keskusteluareenana kaikille, jotka ovat kiinnostuneita psyykkisten sairauksien hoidosta sekä haluavat uudistaa yhteiskunnan näkömyksen ja panoksen mielenterveysongelmien suhteen.

Suhtaudun kriittisesti siihen, että psyykkisiä reaktioita selitetään pääasiassa aivojen kemiallisella koostumuksella ja geneettisellä perimällä. Ruotsissa hoidetaan ihmisiä pääasiassa psyykenlääkkeillä, vaikka muitakin hoitomuotoja on olemassa, Lasse Mattila kertoo.

Viime kuussa Lasse Mattila kutsuttiin Ruotsin valtiopäiville keskustelemaan masennuspotilaiden erilaisten hoitomuotojen lisäämismahdollisuuksista sekä potilaan valinnanvapaudesta. Ruotsissa noin 1,1 miljoonaa henkilöä käyttää masennuslääkkeitä ja lisäksi psyykkisten diagnoosien takia sairauslomalle jääneiden osa lisääntyy voimakkaasti. Vaikka psyykenlääkkeitä käytetään eniten senioreiden parissa, määrätään niitä yhä enenevässä määrin lapsille ja nuorille. Valtiopäivät halusivat selvittää, mitä muita hoitomahdollisuuksia on olemassa. Mattilan ja ruotsalaisen nuorisopsykiatriin lisäksi seminaariin oli kutsuttu muun muassa Norjassa toimivan yksityisen sairaalan päällikkö, sillä Norjassa potilailla on oi-

keus saada vaihtoehtoja hoitoa ilman psyykenlääkkeitä. Eri terapiamuotoja kuten psykoterapia, kuvamusikki- ja liikuntaterapia ovat esimerkkejä lääketörmästä hoidosta.

Terapiasta on tullut luokkakysymys Ruotsissa, sillä yhteiskunta tarjoaa rajoitteellisesti sellaista hoitoa. Saksassa on psykoterapia ilmaista ja Suomessa voi saada yhteiskunnan tukemaa terapiaa, Mattila sanoo.

Vuosia koulukuraattorina työskennellyt Mattila haluaisi, että jo koulussa opetettaisiin niin sanottua elämäntaitoa, jossa lapset saisivat oppia muun muassa ongelmanratkaisu- ja vuorovaikutustaitoja. Tämänkaltaiset taidot yhdessä kotoa saadun kasvatuksen kanssa auttavat lasta paremmin selviytymään elämän kovassa koulussa.

Näitä asioita täytyy treenata ja siihen pitäisi panostaa aikaa. Ei esimerkiksi matematiikan taidoista ole hyötyä lapselle, jos hänen sisällään on kaos, Mattila vakuuttaa.

Maailman terveysjärjestö WHO:n määritelmän mukaan mielenterveys on hyvinvoinnin tila, jossa ihminen pystyy näkemään omat kykynsä ja selviytymään elämään kuuluviensa haasteissa sekä työskentelemään ja ottamaan osaa yhteisönsä toimintaan. Kotona ja koulussa näitä taitoja voi lapsena opetella ja jos ihminen elämässään tarvitsee mielenterveydenhoitoa, ei sen välttämättä täydy olla psyykenlääkettä.

ANITA SEPPÄLÄ

Leo I. Mattila kaasutti radoilla ja suuressa salissa

KUVA: EINO HEINONEN / HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, MUSEOVIRASTO

Kansanedustaja ja kilpa-autoilija – Leo I. Mattila yhdisti kaksi melko harvinaista ammattia. Lasse Mattilan isä Leo kuoli, kun Lasse oli pieni, mutta oli sitä ennen ehtinyt elää tapahtumähtäisen elämän.

Mattila työskenteli kaupan alalla ensin vähittäiskauppijana ja myöhemmin toimitusjohtajana muutamassa eri yrityksessä. Mattilaa voisi luonnehtia helsinkiläiseksi aikansa vai-kuttajaksi, sillä hän toimi lukuisten eri säätiöiden, neuvostojen ja liittojen hallituksissa.

Vuokra-autoilijana eli tak-sinkuljettajana Mattila oli tullut ajamaan, mikä

lienee valmistanut häntä kilpa-autoiluun. Mattila ajoi kilpaa kansainvälisillä radoilla esimerkiksi Ranskassa Monte Carlo -rallissa ja voitti Eläintarhanajojen autojen B-luokan eli suurten kilpa-autojen luokan vuonna 1948, jolloin kilpailuja seurasi ennätysellisesti yli 71 000 katsoja. Yleisradio lähetti kilpailut suorana TV:ssä.

Vuonna 1958 Mattila nousi ensimmäisen kerran eduskuntaan Suomen Kansanpuolueen riveistä. Tuolloin puolue sai kolme kansanedustajaa läpi Helsingin vaalipiiristä. Keskusta-oi-keistolainen Kansanpuolue kannatti laajasti yksilön vapautta ja vastuuta. Mattilan toisella eduskun-

takaudella vuosina 1962–66 hänen puolueensa yhdistyi Vapaaehtoisien liiton kanssa, jolloin Mattila päätti kautensa Liberaalisen Kansanpuolueen edustajana.

Poliitikon uransa jälkeen Mattila hankki kiinteistönvälittäjän tutkinnon ja työskenteli kiinteistönvälittäjänä. Hän menehtyi 55-vuotiaana vuonna 1979, mutta lapset kolmesta avioliitosta ovat jatkaneet perintöä poikkeuksellisen urapolulla. Eskoinen Tuulevi Mattila on tanssija ja iskelmälaulaja, joka edusti Suomea Euroviisuissa 60-luvun alussa. Kuopus jalkapalloilija-kirjailija Lasse Mattila taas vaikuttaa Ruotsin puolella. (es)